

27. Теорема на Лайбниц-Нютон. Правило за пресмятане на определен интеграл

Галина Люцканова

20 септември 2013 г.

Теорема 27.1 (на Лайбниц-Нютон) : Нека $f(t)$ е непрекъснатата в интервала $[a, b]$ и $x \in [a, b]$ и $F(x) = \int_a^x f(t)dt$, то $F(x)$ е диференцируема и $F'(x) = f(x)$.

Доказателство:

Тъй като $f(t)$ е непрекъснатата в интервала $[a, b]$, то $f(t)$ е непрекъснатата в интервала $[a, x] \subseteq [a, b]$, то $f(t)$ е интегрируема в интервала $[a, x]$. Тогава можем да разгледаме $\int_a^x f(t)dt$. Тя е функция само на x (виж предната тема), нека да означим $F(x) = \int_a^x f(t)dt$. Нека да разгледаме диференчното частно:

$$\begin{aligned} \frac{F(x+h) - F(x)}{h} &= \frac{\int_a^{x+h} f(t)dt - \int_a^x f(t)dt}{h} = \frac{\int_a^{x+h} f(t)dt + \int_x^a f(t)dt}{h} = \\ &= \frac{\int_x^{x+h} f(t)dt}{h} \end{aligned} \tag{1}$$

Но по теоремата за средните стойности:

$$\int_x^{x+h} f(t)dt = f(\xi)(x - (x+h)) = f(\xi)h$$

като $\xi \in [x, x + h]$ и след като заместим в (1):

$$\frac{F(x + h) - F(x)}{h} = \frac{f(\xi)h}{h} = f(\xi),$$

Да пуснем $h \rightarrow 0$. Тъй като $x \leq \xi \leq x + h$, то $\xi \rightarrow x$ и тогава:

$$F'(x) = \lim_{x \rightarrow F(x+h)-F(x)} h = \lim_{x \rightarrow x_0} f(\xi) = f(x) \blacksquare$$

Формула на Лайбниц-Нютон Нека $f(t)$ е непрекъснатата в интервала $[a, b]$ и $x \in [a, b]$ и Φ е примитивна за $f(x)$, то тогава:

$$\int_a^b f(t)dt = \Phi(b) - \Phi(a) = |\Phi(x)|_a^b$$

Доказателство:

Понеже Φ е примитивна на $f(x)$ т.е. $\Phi'(x) = f(x)$. Нека $F(x) = \int_a^x f(t)dt$.

От теоремата на Лайбниц-Нютон следва, че $F(x)$ също е примитивна на $f(x)$ т.е. $F'(x) = f(x)$. Така получаваме $\Phi'(x) = f(x) = F'(x)$, т.е. $F(x) = \Phi(x) + C$. Тогава $F(a) = \Phi(a) + C$. Но от дефиницията на $F(x)$ имаме, че:

$$F(a) = \int_a^a f(x) = f(\xi)(a - a) = 0$$

Така изкарахме, че:

$$0 = \Phi(x) + C \Rightarrow C = -\Phi(a)$$

т.е. $F(x) = \Phi(x) - \Phi(a)$. Понеже искаме да сметнем $F(b) = \int_a^b f(x)dx$, то нека да го заместим в $F(x) = \Phi(x) - \Phi(a)$:

$$F(b) = \Phi(b) - \Phi(a)$$

И така получихме, каквото искахме:

$$F(b) = \int_a^b f(x)dx = \Phi(b) - \Phi(a). \blacksquare$$